

**URED ZA VETERINARSTVO
BOSNE I HERCEGOVINE****623**

Na osnovu čl. 5. i 6. Odluke o praćenju rezidua određenih supstanci u živim životinjama i u proizvodima životinjskog porijekla ("Službeni glasnik BiH", br. 1/04, 40/09 i 44/11), direktor Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine donio je

**ODLUKU
O PROVOĐENJU PLANA PRAĆENJA I KONTROLE
REZIDUA ZA 2016. GODINU**

Član 1.

(Predmet)

Ovom Odlukom utvrđuje se obaveza provođenja Plana praćenja i kontrole rezidua za 2016. godinu.

Član 2.

(Provođenje)

Provođenje Plana iz člana 1. ove Odluke realizirat će se u skladu s Uputom za provođenje plana praćenja rezidua koja je sastavni dio ove Odluke.

Član 3.

(Prestanak važenja)

Danom stupanja na snagu ove Odluke prestaje važiti Odluka o provođenju Plana praćenja i kontrole rezidua za 2015. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 37/15).

Član 4.

(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 03-2-27-24-385-4/16
6. maja 2016. godine

Direktor
Ljubomir Kalaba, s. r.

**UPUTA
ZA PROVOĐENJE PLANA PRAĆENJA REZIDUA****Kontrola rezidua**

Kontrola rezidua ima za cilj zaštitu zdravlja potrošača i osiguranje uslova za nesmetanu trgovinu životinjama i proizvodima životinjskog porijekla.

Kontrola rezidua provodi se u skladu s odredbama Odluke o praćenju rezidua određenih supstanci u živim životinjama i u proizvodima životinjskog porijekla ("Službeni glasnik BiH", br. 1/04, 40/09 i 44/11) (u daljnjem tekstu: Odluka) i Plana praćenja rezidua (u daljnjem tekstu: PPR), koji se na osnovu navedene Odluke provodi za svaku godinu.

Osim kontrole rezidua koja se provodi u skladu s odredbama Odluke, vlasnici odnosno odgovorna lica u objektima dužna su osigurati da se kontrola rezidua provodi i na osnovu vlastite procjene rizika, koja je specifična u odnosu na vrstu/kategoriju objekta, porijeklo sirovine, proizvodne procese, itd. (HACCP).

Donošenje Plana praćenja rezidua

Svrha Plana praćenja rezidua jeste provjera da li se na području Bosne i Hercegovine koriste zabranjene supstance u liječenju životinja, da li se u liječenju životinja poštovala karenca lijeka, koje se odnosno čiji se proizvodi koriste kao hrana, te da li se u hrani nalaze kontaminanti, a sve u cilju zaštite zdravlja potrošača.

U skladu s odredbama Odluke Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured) je odgovoran za izradu PPR, koordiniranje aktivnosti koje provode nadležni organi entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, sakupljanje, obradu i analizu podataka koji su potrebni za procjenu efekta

praćenja, izvještavanje relevantnih institucija i drugih zainteresiranih strana o rezultatima kontrole rezidua, te za nadziranje provođenja PPR.

Ured u saradnji s nadležnim organima entitetima i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, izrađuje, vrši raspodjelu broja uzoraka i provodi PPR za svaku kalendarsku godinu. Nakon usuglašene raspodjele broja uzoraka Ured distribuira PPR nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva – Sektor za veterinarstvo, Federalnoj upravi za inspekcijske poslove – Inspektorat veterinarske inspekcije, Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske – Resor za veterinarstvo, Republičkoj upravi za inspekcijske poslove Republike Srpske – Veterinarska inspekcija, Odjelu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine) i Inspektoratu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine). Nadležni organi entiteta distribuiraju PPR kantonalnim ministarstvima poljoprivrede i/ili kantonalnim upravama za inspekcijske poslove u Federaciji BiH, općinskim veterinarskim inspekcijama u Republici Srpskoj, koji su nadležni za provođenje uzorkovanja u sklopu PPR.

Na osnovu godišnjeg PPR-a, Ured u saradnji s nadležnim organima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine izrađuje mjesečni plan uzorkovanja na rezidue koji se distribuira glavnim veterinarskim inspektorima i veterinarskim inspektorima zaduženim za provođenje uzorkovanja.

Ured je zadužen za praćenje realizacije PPR- a.

Uzorkovanje**Osnovna načela uzorkovanja**

Službeno uzorkovanje se provodi nenajavljeno i neočekivano za stranku i u neutvrđenim vremenskim intervalima. Uzorke ne treba uzimati uvijek istog dana u sedmici.

Uzorkovanje se mora provoditi u promjenjivim intervalima tokom cijele godine, s tim da se uzme u obzir i činjenica da se tokom uzgoja životinja neke supstance primjenjuju samo u određenom periodu godine.

Ne dovodeći u pitanje zahtjeve plana praćenja rezidua, kod odabira uzoraka uzimaju se u obzir druge raspoložive informacije, npr. upotreba još nepoznatih supstanci, iznenadna pojava bolesti u određenim regijama, sumnja na nedozvoljene ili neovlaštene postupke, itd.

Kriteriji za određivanje prihvatljivosti uzoraka za ispitivanje u sklopu PPR- a navedeni su u Prilogu 1. ove Upute.

Službeni uzorak

Službeni uzorak je uzorak koji je uzeo veterinarski inspektor određen za provođenje PPR- a.

Izuzetno u prisustvu veterinarskog inspektora uzorke koji se uzimaju na farmi (krv, urin) mogu uzimati veterinari koji su zaposleni u veterinarskim stanicama ili ambulancama.

Vremenski period uzimanja uzoraka traje od 01.04. tekuće godine za koju je pripremljen PPR do 31.03. naredne godine.

Identifikacija uzorka

Identifikacija uzorka se vrši na način da se serijski broj zapisnika za uzorkovanje upisuje na pakovanje uzorka odnosno i na ambalažu u kojoj je uzorak upakovan i na sigurnosnu samoljepljivu kesu za pakovanje uzorka (na primjer broj zapisnika 001010 i na pakovanju –ambalaži i kesi se upisuje isti broj 001010).

Mjesto uzorkovanja

Uzorci se uzimaju kod fizičkih i pravnih lica koja se bave proizvodnjom, preradom, pakovanjem i prodajom živih životinja i proizvoda životinjskog porijekla (u daljnjem tekstu: subjekti).

Mjesto uzorkovanja su farme (goveda, perad, mlijeko, jaja, stočna hrana, voda), ribogojilišta, objekti za klanje životinja i objekti za sakupljanje i pakovanje primarnih proizvoda životinjskog porijekla (jaja, mlijeko i med), (u daljnjem tekstu: objekti).

Uzimanje uzoraka se vrši u skladu sa Dodatkom III (Obim i učestalost uzorkovanja) Odluke kako bi se omogućila sljedivost do farme porijekla na kojoj je izvršeno uzorkovanje.

Strategija uzorkovanja

PPR ima za cilj:

- otkrivanje nedozvoljenog liječenja životinja ili nepoštivanje karence;
- utvrđivanje da li rezidue veterinarskih lijekova, pesticida i zagađivača okoliša, u životinjskim tkivima i proizvodima, odgovaraju propisanim maksimalno dozvoljenim količinama (MDK);

- utvrđivanje i otkrivanje razloga za zaostajanje rezidua navedenih supstanci u količinama većim od MDK ili nalaza nedopuštenih rezidua u životinjskim tkivima i proizvodima (istraživanje i otkrivanje uzroka zaostajanja rezidua).

Uzorak

Ciljani uzorak

Ciljani uzorak je uzorak koji je uzet u skladu sa strategijom uzorkovanja kako je to opisano u "Strategiji uzorkovanja".

Sumnjivi uzorak

Sumnjivi uzorak je uzorak koji je uzet:

- kao posljedica nalaza nedozvoljenih rezidua u uzorcima uzetim u skladu sa zahtjevima iz člana 5. Odluke;
- zbog razloga navedenih u članu 11. stav 2. Odluke;
- prema zahtjevima iz člana 25. stav 1. tač. a) i b) Odluke.

Najmanji broj životinja kod uzimanja sumnjivog uzorka

Kad se uzima sumnjivi uzorak (koji također mora biti ciljano odabran, kako je prije opisano), odnos broja životinja u jednom uzgoju odnosno životinja za klanje istog imatelja životinja, prema broju životinja od kojih treba uzeti uzorak je:

N	Reprezentativni uzorak (n) kod kojeg je vjerojatnost p (da ćemo otkriti bar 1 životinju koja ima rezidue) = 99%						
	m=20%	m=50%	m=60%	m=70%	m=80%	m=90%	m=95%
10	10	5	4	3	3	2	2
25	14	6	5	4	3	2	2
50	17	6	5	4	3	2	2
75	18	7	5	4	3	2	2
100	19	7	5	4	3	2	2
200	20	7	5	4	3	2	2
500	21	7	5	4	3	2	2
1.000	21	7	6	4	3	2	2
10.000	21	7	6	4	3	2	2

N = je broj životinja u grupi; n = je broj uzoraka koje treba uzeti; m = broj životinja za koje se može pretpostaviti da posjeduju rezidue

Istraga (Follow-up)

U slučaju neusklađenog nalaza rezidua veterinarski inspektor mora provesti detaljnu istragu kako bi se istražio i ustanovio uzrok pojave rezidua:

1. Nakon obavijesti o neusklađenom nalazu odmah provjeriti da li se predmetni proizvod još nalazi na tržištu (ako se proizvod nalazi na tržištu, a nalaz je neusklađen proizvod se konfiscira i neškodljivo uništava ili ako je nalaz sumnjiv proizvod/trupovi/ životinje se zadržavaju do dobijanja rezultata potvrđne laboratorijske analize);
2. Prikupiti sve informacije koje su potrebne kako bi se moglo utvrditi porijeklo životinje odnosno farma s koje životinja potiče ili dolazi (ukoliko farma nije pod nadležnosti veterinarske inspekcije gdje je uzorak uzet, veterinarski inspektor pismeno i usmeno obavještava veterinarsku inspekciju područja na kojem se nalazi predmetna farma);
3. Provesti ispitivanje na farmi s koje životinja potiče ili dolazi da li je bilo liječenja ili nedozvoljenog liječenja kako bi se utvrdio uzrok nazočnosti rezidua;
4. U slučaju nedozvoljenog liječenja provesti ispitivanje porijekla supstanci ili proizvoda na mjestu proizvodnje, rukovanja, skladištenja, prijevoza, primjene, prodaje zavisno o potrebama;
5. U slučaju liječenja životinje provjeriti ko je obavio liječenje životinja, provjeriti evidenciju liječenja na farmi, provesti kontrolu lijekova (da li je lijek registriran, gdje je lijek nabavljen, da li se poštovala karenca lijeka, da li postoji recept o upotrebi lijeka);

6. U slučaju liječenja od strane veterinaru iz veterinarske stanice/ambulante potrebno je provjeriti ambulanti protokol;
7. Na farmi, prema potrebi, ispitati stočnu hranu i vodu za napajanje životinja (u zavisnosti od vrste supstance koja je utvrđena analizom);
8. Pregledati posuđe iz kojeg životinja uzima hranu i vodu;
9. Provesti svako dodatno ispitivanje koje se smatra potrebnim.

O svim provedenim aktivnostima veterinarski inspektor dužan je obavijestiti Ured, nadležne organe entiteta ili Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine.

Mjere kod uzimanja sumnjivog uzorka

Kada uzima uzorke životinja ili životinjskih proizvoda za koje na osnovu rezultata prethodnih ispitivanja ili informacija sa terena, sumnja (sumnjivi uzorak) da sadrže rezidue odobrenih supstanci u količinama većim od MDK ili rezidue neodobrenih supstanci, veterinarski inspektor takve životinje, njihove trupove, organe ili proizvode ne smije stavljati u promet odnosno u daljnju obradu i/ili preradu do dobijanja rezultata laboratorijskih analiza.

U slučaju sumnje na nedozvoljeno liječenje životinja (tj. primjenu zabranjenih supstanci ili primjenu odobrenih supstanci u druge svrhe od onih za koje su odobrene), veterinarski inspektor će postupiti u skladu s članom 25. Odluke.

Mjere u slučaju nalaza rezidua u količinama većim od MDK i nalaza rezidua neodobrenih supstanci (nedozvoljenog liječenja)

U slučaju nalaza rezidua veterinarskih lijekova, pesticida i drugih supstanci u količinama većim od MDK, veterinarski inspektor će postupiti u skladu s članom 19. i članom 21. Odluke.

Veterinarski inspektor mora zadržati trupove i organe zaklanih životinja i životinjske proizvode do dobijanja rezultata analiza. U slučaju da je potvrđeno nedozvoljeno liječenje veterinarski inspektor postupka u skladu s postupkom opisanim u članu 24. Odluke.

Slučajni uzorak

Slučajni uzorak je uzorak uzet na osnovu statističkog razmatranja kako bi se osigurali reprezentativni podaci.

Ciljano uzorkovanje na farmi, uključujući ribogojilišta i uzgajališta školjki

Kriteriji za selekciju ciljanih uzoraka

Farma na kojoj će se obaviti uzorkovanje odabire se prema informacijama s terena, ili prema drugim podacima o nekoj farmi/farmama, kao što su npr.: način držanja i uzgoja životinja, ishrana, pasmina, spol životinje.

Kada je odabrao farmu veterinarski inspektor procjenjuje sve životinje na farmi i odabire životinju(e) od kojih će uzorak biti uzet. U obavljanju pomenute procjene u obzir se moraju uzeti:

- informacije koje ukazuju na korištenje farmakološki aktivnih supstanci (uzorci se češće uzimaju na farmama za koje postoje indicije za korištenje zabranjenih supstanci ili nepoštivanje karence za odobrene supstance);
- sekundarne spolne karakteristike životinje(a);
- promjene u ponašanju životinje(a);
- isto gojibeno stanje u grupi životinja različitih pasmina/kategorija;
- životinje dobrog gojibenog stanja/dobre građe i s malo masnoga tkiva.

Pri uzimanju uzoraka treba izbjegavati višekratno uzorkovanje na jednoj istoj farmi, odnosno uzorkovanje životinja porijeklom s iste farme.

Ciljano uzorkovanje u objektima za klaoničku obradu i preradu

Kriteriji za selekciju ciljanih uzoraka

Pri procjeni koje će životinje, trupovi i/ili proizvodi životinja biti uzorkovani veterinarski inspektor će uzeti u obzir slijedeće kriterije:

- spol, dob, vrstu i način uzgoja/držanja životinja;
- informacije o proizvođaču;
- informacije o korištenju farmakološki aktivnih supstanci;
- uobičajenu praksu primjene određenih farmakološki aktivnih supstanci u ustroju farmske proizvodnje iz koje potiču životinje(a);
- dokaze o nedozvoljenom liječenju.

Kod uzimanja uzoraka, treba izbjegavati višekratno uzimanje uzoraka od jednog proizvođača.

Tkiva i proizvodi koji se dostavljaju na analizu

Za otkrivanje farmakološki aktivnih supstanci odgovarajuća tkiva, organi ili proizvodi, uzorkuju se i dostavljaju na analizu u skladu s zahtjevima Plana praćenja rezidua.

Količina uzoraka

Najmanja količina uzorka mora biti dovoljna kako bi referentna/ovlaštena laboratorija mogla provesti kompletan analitički postupak (orijentacijska i potvrdna metoda). Svaki uzorak se mora podijeliti na dva jednaka dijela (poduzorka) na kojima se može obaviti kompletan analitički postupak. Dijeljenje uzorka se može izvršiti na mjestu uzorkovanja ili u laboratoriju, ali se iz praktičnih razloga (čuvanje uzorka i obaveze laboratorija da u slučaju neusklađenosti odmah obaviti potvrdnu metodu),

dijeljenje uzorka vrši u laboratoriju. Laboratorija je dužna čuvati drugi dio uzorka 60 dana.

Najmanja količina uzorka koja se treba dostaviti na analizu je slijedeća:

Vrsta tkiva, organa, proizvoda	Količina	Napomena
Mišić	250 g	- odnosi se na mišić bez kostiju, - najbolje je dostaviti mišić vrata ili dijafragme (ako se radi o uzorkovanju trupa) ili neki drugi mišić bez kostiju, - ako se radi o npr. mesu kunića onda je najbolje dostaviti četvrtinu trupa bez kože i kostiju, - ako se radi o peradi težine 2-3 kg, uzima se meso bataka i karabataka bez kostiju i drugo tamno meso iste životinje, - ako se radi o peradi težine 1-2 kg, uzima se meso bataka i karabataka bez kostiju i drugo tamno meso od 3-6 životinja
Masno tkivo	500 g	- najbolje abdominalno ili potkožno masno tkivo i bubrežno masno tkivo, - ako se radi o masnom tkivu peradi uzima se abdominalno masno tkivo sa više životinja iz istog lota
Jetra	250 g	- cijela jetra ili komad jetre tražene količine
	100 g	- ako se radi o jetri peradi uzima se jetra od više životinja iz istog lota
Bubreg	250 g	- jedan ili oba bubrega iste životinje, - ukoliko su bubregi jedne životinje lakši od tražene količine, uzimaju se bubregi više životinja iz istog lota
Mlijeko	250 ml	- ako se uzorkuje mlijeko u prahu uzima se kao uzorak originalno pakiranje ili najmanje 100 grama
Sir, maslac, fermentirani proizvodi	300 g	
Jaja		- jedan uzorak je 12 jaja
Riba	500 g	- svježa, smrznuta, dimljena, salamurena riba
Školjke	500 g	
Med	100 g	- na analizu se dostavlja tečni ili zgusnuti med - ako se radi o medu u saču, tečnu frakciju treba odvojiti od krute
Krv	30 - 50 ml	
Urin	60 ml	
Voda za piće	500 ml	- vodu uzeti iz pojilica s više mjesta
Hrana za životinje	1 kg	- hranu za životinje treba uzeti iz hranilica ispred životinja s više mjesta - kod nekih vrsta hrane zbog velikog postotka vlage uzorak prvo pohraniti u papirnatu vrećicu

Ambalaža i pakovanje uzorka

Uzorak se uzima (pakira) u jednokratnu ambalažu za uzimanje uzorka na rezidue u sklopu PPR-a, koji osigurava (nabavlja) Ured i za tu namjenu dostavlja veterinarskim inspektorima zajedno sa zapisnicima o uzorkovanju na rezidue.

Jednokratna ambalaža (npr. sigurnosne samoljepljive kese, posude, boce, epruvete) mora biti tako napravljena da održi cjelovitost uzorka, onemogućujući zamjenu uzorka, unakrsnu kontaminaciju i kvarenje, odnosno uzorci moraju biti zapakirani na takav način da se u slučaju otvaranja pakovanja vidi da je narušen integritet pakovanja.

Uzorak za analizu nakon uzimanja i pakovanja mora biti adekvatno zatvoren i zaštićen.

Transport uzoraka u laboratoriju

Transport uzoraka vrši veterinarski inspektor, Ured, laboratorija ili drugo pravno lice u zavisnosti od uslova potpisanog ugovora.

U slučaju kada transport uzoraka vrši Ured, laboratorija ili drugo pravno lice vrši se preuzimanje uzorka od veterinarskog inspektora, distribucija i dostava uzorka u izabrane ovlaštene laboratorije za pojedine analize rezidua.

Ukoliko se uzorak/uzorci ne mogu odmah dostaviti na analizu potrebno je izvršiti njihovo skladištenje na način opisan u dijelu "Čuvanje i skladištenje uzoraka" ove Upute.

Transport uzoraka se vrši u rashladnim uređajima tj. prenosnim frižiderima na temperaturi od 0°C do +4°C kako bi se osigurano hladni lanac tokom transporta. Prenosivi frižideri moraju biti označeni sa natpisom na papiru formata A4 "UZORCI NA REZIDUE" tako da se ne dovodi u sumnju njihov sadržaj.

U slučaju kada se uzorci analiziraju u laboratorijima izvan Bosne i Hercegovine transport uzoraka se vrši službenim vozilom Ureda, laboratorije ili drugog pravnog lica u zavisnosti od uslova potpisanog ugovora.

Pošiljku obavezno treba da prati spisak uzoraka sa brojem zapisnika, vrstom matriksa, analizom koja se traži kao i Izjavom u kojoj se navodi lice koje vrši transport, broj uzoraka i podatak da pošiljka ne predstavlja infektivni materijal.

Transport uzoraka od veterinarskog inspektora do izabrane ovlaštene laboratorije dogovara se telefonom kao najbržim i najlakšim vidom komunikacije.

Čuvanje i skladištenje uzoraka

U slučaju kada veterinarski inspektor nije u mogućnosti odmah nakon uzimanja uzorka dostaviti isti u izabranu ovlaštenu laboratoriju odnosno kada se uzorak ne može odmah dostaviti na analizu, potrebno je načinom čuvanja osigurati stabilnost i cjelovitost uzorka, tako da:

- mišić, jetra, bubreg, masno tkivo i mlijeko duboko se zamrzavaju nakon uzorkovanja (na temperaturi od -15°C do -20°C),
- jaja se čuvaju na temperaturi od 0°C do +4°C,
- krv se po mogućnosti odmah šalje u referentnu/ovlaštenu laboratoriju (ukoliko je moguće odmah izdvojiti serum ili plazmu radi dužeg čuvanja na temperaturi od +4°C ili zamrznuti na -20°C),
- urin se čuva na temperaturi od 0°C do +4°C ili se zamrzava,
- med se čuva na sobnoj temperaturi,
- voda se čuva na temperaturi od 0°C do +4°C,
- hrana za životinje se čuva na temperaturi od 0°C do +4°C.

Maksimalno vrijeme čuvanja uzoraka nakon uzimanja istih je za:

- duboko smrznuti uzorci (mišić, jetra, bubreg, masno tkivo, mlijeko)	10 dana
- jaja	10 dana
- krv	po mogućnosti odmah nakon uzorkovanja se šalje u laboratorij
- urin	10 dana
- med	10 dana
- voda i hrana za životinje	10 dana

Prilikom čuvanja odnosno skladištenja uzoraka treba voditi računa o temperaturnom režimu na kojem se drže uzorci. Frižideri i zamrzivači trebaju imati termometre s kontrolnim listama u koje se upisuje temperatura. Temperaturu skladištenja uzoraka treba svakodnevno pratiti kako bi se pravovremeno moglo reagirati.

Zapisnik o uzorkovanju

Zapisnik o uzorkovanju na rezidue osigurava (nabavlja) Ured i distribuira veterinarskim inspektorima koji zadužuju (putem otpremnice) određeni broj zapisnika u zavisnosti od broja uzoraka koji moraju uzeti u sklopu PPR.

Za svaki uzeti uzorak mora se voditi Zapisnik o uzimanju uzoraka za analizu rezidua - Serija A. Zapisnik mora biti jasno i čitko popunjen od strane veterinarskog inspektora koji vrši uzorkovanje.

Jedan zapisnik o uzorkovanju prati samo jedan uzorak s zahtjevom za jednu analizu, osim u slučaju kod uzorkovanja mlijeka i jaja gdje se na jednom zapisniku zahtijevaju najmanje tri analize.

Kada se uzorkovanje vrši o trošku vlasnika/proizvođača popunjava se Zapisnik o uzimanju uzoraka za analizu rezidua - Serija B, koji se popunjava na isti način kao i zapisnik iz Serije A.

U Zapisnik se (u ovisnosti od mjesta uzorkovanja) moraju upisati slijedeći podaci:

- adresa nadležnog organa;
- ime veterinarskog inspektora ili broj ovlaštenja;
- broj protokola (iz evidencije veterinarskog inspektora);
- datum uzorkovanja;
- ime i adresa vlasnika životinja ili životinjskih proizvoda (ili odgovorne osobe);
- registracijski broj farme sa kojeg životinja potiče (kada se uzorkovanje obavlja na farmi);
- registracijski broj klaonice ili drugog odobrenog objekta u kojem je uzorkovanje obavljeno;
- identifikacijsku oznaku životinje (broj ušne markice) ili proizvoda (serija proizvoda);
- vrstu životinje;
- vrstu tkiva koje se šalje na analizu (vrstu uzorka);
- informaciju o liječenju u periodu od četiri sedmice prije uzorkovanja (kada se uzorkovanje obavlja na farmi);
- vrste supstanci ili grupe supstanci koje treba pretražiti u uzorku.

Kopija Zapisnika o uzorkovanju koja se dostavlja u ovlaštenu/referentnu laboratoriju zajedno sa uzorkom (druga kopija), sadržava slijedeće podatke:

- adresu nadležnog organa koji je dostavio uzorak;
- ime veterinarskog inspektora ili broj ovlaštenja;
- broj protokola (iz evidencije veterinarskog inspektora);
- datum uzorkovanja;
- vrstu životinje;
- vrstu tkiva ili proizvoda koji se šalje na analizu;
- vrstu supstanci ili grupe supstanci koje treba pretražiti u uzorku.

Po Zapisniku koji će biti nepotpun ili nepravilno ispunjen neće se obaviti analiza.

U slučaju kada veterinarski inspektor ne može prikupiti informaciju o svakom pitanju/rubrici iz Zapisnika, dužan je to napisati (npr. nema markice, adresa nepoznata, vlasnik nepoznat, porijeklo nepoznato, itd.).

Zapisnik o uzorku mora potpisati veterinarski inspektor koji je uzeo uzorak, te vlasnik ili odgovorno lice u odobrenom objektu, odnosno vlasnik ili odgovorno lice na farmi.

Čuvanje Zapisnika i izvještavanje/komunikacija

Original Zapisnika ostaje kod veterinarskog inspektora i on je za isti odgovoran (neovlaštena lica ne smiju imati pristup originalu zapisnika).

Drugu kopiju Zapisnika veterinarski inspektor dostavlja zajedno sa uzorkom u referentnu/ovlaštenu laboratoriju ili Uredu u zavisnosti od načina preuzimanja i transporta uzoraka.

Treću kopiju Zapisnika veterinarski inspektor dostavlja, ovisno na čijoj teritoriji je uzorak uzet, u nadležne organe entiteta (Federalno ministarstvo poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva - Sektor za veterinarstvo, Ministarstvo poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske - Resor za veterinarstvo) odnosno nadležni organ Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (Odjel za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine - Pododjel za veterinarstvo) nakon provedenog uzorkovanja.

Četvrta kopija Zapisnika ostaje imatelju životinja odnosno vlasniku objekta.

- Evidencija se odnosi na ispitivanja obavljena za seriju zaprimljenih uzoraka
- U koloni od broja 1. do broja 9. upisuju se podaci iz zapisnika o uzimanju uzoraka za analizu rezidua
- U koloni od broja 10. do broja 18. upisuju se podaci laboratorije o obavljenom ispitivanju

Na temelju čl. 5. i 6. Odluke o praćenju rezidua određenih tvari u živim životinjama i u proizvodima životinjskog porijekla ("Službeni glasnik BiH", br. 1/04, 40/09 i 44/11), direktor Ureda za veterinarstvo Bosne i Hercegovine donio je

ODLUKU O PROVOĐENJU PLANA PRAĆENJA I KONTROLE REZIDUA ZA 2016. GODINU

Članak 1.
(Predmet)

Ovom Odlukom utvrđuje se obaveza provođenja Plana praćenja i kontrole rezidua za 2016. godinu.

Članak 2.
(Provođenje)

Provođenje Plana iz članka 1. ove Odluke realizirat će se sukladno s Naputkom za provođenje plana praćenja rezidua koji je sastavni dio ove Odluke.

Članak 3. (Prestanak važenja)

Danom stupanja na snagu ove Odluke prestaje važiti Odluka o provođenju Plana praćenja i kontrole rezidua za 2015. godinu ("Službeni glasnik BiH", broj 37/15).

Članak 4.
(Stupanje na snagu)

Ova Odluka stupa na snagu danom donošenja i objavljuje se u "Službenom glasniku BiH".

Broj 03-2-27-24-385-4/16
6. svibnja 2016. godine

Direktor
Ljubomir Kalaba, v. r.

NAPUTAK ZA PROVOĐENJE PLANA PRAĆENJA REZIDUA Kontrola rezidua

Kontrola rezidua ima za cilj zaštitu zdravlja potrošača i osiguranje uvjeta za nesmetanu trgovinu životinjama i proizvodima životinjskog podrijetla.

Kontrola rezidua provodi se sukladno odredbama Odluke o praćenju rezidua određenih tvari u živim životinjama i u proizvodima životinjskog podrijetla ("Službeni glasnik BiH", br. 1/04, 40/09 i 44/11) (u daljnjem tekstu: Odluka) i Plana praćenja rezidua (u daljnjem tekstu: PPR) koji se na temelju navedene Odluke provodi za svaku godinu.

Osim kontrole rezidua koja se provodi sukladno odredbama Odluke, vlasnici odnosno odgovorne osobe u objektima dužne su osigurati da se kontrola rezidua provodi i na temelju vlastite procjene rizika, koja je specifična u odnosu na vrstu/kategoriju objekta, podrijetlo sirovine, proizvodne procese, itd. (HACCP).

Donošenje Plana praćenja rezidua

Svrha Plana praćenja rezidua jeste provjera da li se na području Bosne i Hercegovine koriste zabranjene tvari u liječenju

životinja, da li se u liječenju životinja poštovala karenca lijeka, koje se odnosno čiji se proizvodi koriste kao hrana, te da li se u hrani nalaze kontaminanti, a sve u cilju zaštite zdravlja potrošača.

Sukladno odredbama Odluke Ured za veterinarstvo Bosne i Hercegovine (u daljnjem tekstu: Ured) je odgovoran za izradu PPR, koordiniranje aktivnosti koje provode mjerodavna tijela entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, sakupljanje, obradu i analizu podataka koji su potrebni za procjenu efekta praćenja, izvještavanje relevantnih institucija i drugih zainteresiranih strana o rezultatima kontrole rezidua, te za nadziranje provođenja PPR.

Ured u suradnji s mjerodavnim tijelima entitetima i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine, izrađuje, vrši raspodjelu broja uzoraka i provodi PPR za svaku kalendarsku godinu. Nakon usuglašene raspodjele broja uzoraka Ured distribuira PPR mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine (Federalnom ministarstvu poljoprivrede, vodoprivrede i šumarstva – Sektor za veterinarstvo, Federalnoj upravi za inspeksijske poslove – Inspektorat veterinarske inspekcije, Ministarstvu poljoprivrede, šumarstva i vodoprivrede Republike Srpske – Resor za veterinarstvo, Republičkoj upravi za inspeksijske poslove Republike Srpske – Veterinarska inspekcija, Odjelu za poljoprivredu, šumarstvo i vodoprivredu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine i Inspektoratu Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine). Mjerodavna tijela entiteta distribuiraju PPR kantonalnim ministarstvima poljoprivrede i/ili kantonalnim upravama za inspeksijske poslove u Federaciji BiH, općinskim veterinarskim inspekcijama u Republici Srpskoj, koja su mjerodavna za provođenje uzorkovanja u sklopu PPR.

Na temelju godišnjeg PPR- a, Ured u suradnji s mjerodavnim tijelima entiteta i Brčko Distrikta Bosne i Hercegovine izrađuje mjesečni plan uzorkovanja na rezidue, koji se distribuira glavnim veterinarskim inspektorima i veterinarskim inspektorima zaduženim za provođenje uzorkovanja.

Ured je zadužen za praćenje realizacije PPR- a.

Uzorkovanje

Temeljna načela uzorkovanja

Službeno uzorkovanje se provodi nenajavljeno i neočekivano za stranku i u neutvrđenim vremenskim intervalima. Uzorke ne treba uzimati uvijek istog dana u tjednu.

Uzorkovanje se mora provoditi u promjenjivim intervalima tijekom cijele godine, s tim da se uzme u obzir i činjenica da se tijekom uzgoja životinja neke tvari primjenjuju samo u određenom razdoblju godine.

Ne dovodeći u pitanje zahtjeve plana praćenja rezidua, kod odabira uzoraka uzimaju se u obzir druge raspoložive informacije, npr. uporaba još nepoznatih tvari, iznenadna pojava bolesti u određenim regijama, sumnja na nedozvoljene ili neovlaštene postupke, itd.

Kriteriji za određivanje prihvatljivosti uzoraka za ispitivanje u sklopu PPR- a navedeni su u Privitku 1. ovog Naputka.

Službeni uzorak

Službeni uzorak je uzorak koji je uzeo veterinarski inspektor određen za provođenje PPR- a.

Iznimno u prisustvu veterinarskog inspektora uzorke koji se uzimaju na posjedu (krv, urin) mogu uzimati veterinari koji su uposljeni u veterinarskim stanicama ili ambulantomama.